

A fővárosi statisztikai hivatal programja

Dr. Thirring Gusztáv igazgató nyilatkozata

A Fővárosi Statisztikai Hivatal most állítja össze a jövő munkaprogramját. A jövő munkaprogramja természetesen más lesz, mint az eddigi. Az új éra a nagy tömegek jólétének jegyében indul meg, ehhez kell tehát alkalmazkodnia a jövő idők adatgyűjtésének is. Ezekről nyilatkozik a *Fáklya*-nak dr. Thirring Gusztáv, a fővárosi statisztikai hivatal igazgatója és egyuttal elmondja, hogy mit csinált a statisztikai hivatal a háború alatt. Dr. Thirring ezeket mondta:

— A főváros Statisztikai Hivatala a háború hosszú idejét súlyosan érezte meg, főleg azért, mert a hatóság a hivatal kipróbált személyzetét majdnem teljes számmal oly háborús intézményekbe (Központi Liszthivatal, Központi Tejhivatal, Telekérték Hivatal stb.) osztotta be, melyeknek megszervezésére a személyzet a statisztikai hivatalban szerzett hosszú gyakorlata és tapasztalata folytán elsősorban volt hivatott. A szakszemélyzet e hiányának pótlására kirendelt kiegészítő személyzet számszerűleg sem volt elegendő, még kevésbbé természetesen minőségileg, minek folytán a Statisztikai Hivatal abba a helyzetbe került, hogy munkálatainak jelentékeny részét, így nevezetesen az önálló Közleményeket és az Évkönyvet egyelőre félre kellett tennie és csakis az időszakos kiadványok (heti jelentések és havi füzetek) készítésére szorítkozhatott. Megcsappant munkaköreje, valamint az a körülmény, hogy a nyomda a havi füzeteknek kinyomatásában a Statisztikai Hivatalnak folyó munkájával lépést tartani nem

volt képes, e füzetek közzétételében oly késedelmei idézett elő, melynek helyrehozatalára a Statisztikai Hivatal képes nem volt. Mivel pedig a statisztika értéke annak aktuális voltától függ, a hivatal vezetőjének végre is arra kellett magát elhatároznia, hogy a megjelenésükben elkésett havi kimutatások közzétételéről lemond és minden esetben a folyó hónap anyaggyűjtését teszi közzé. Ez ugyan a Statisztikai havi füzetek megjelenésében egy majdnem egész évre terjedő hézagot jelentett, de egyetlen módja volt annak, hogy ezen havi füzetek megjelenése megint a rendes kerékvágásba zökkenjen vissza, aminek nagy jelentőségét kétségbevonni alig lehet.

— A fővárosi Statisztikai Hivatal egyébként — szemben a Központi Statisztikai Hivatallal — abban a kedvező helyzetben volt, hogy a különböző adatszolgáltató közegek részéről gyűjtendő anyagot a háboru egész folyamán a maga teljességében hézagtalanul megkapta. Anyaggyűjtésében tehát megszakítás nem észlelhető és a hivatalnak módjában van az anyagnak ama részét is, amelyet ma munkaerejének hiányossága folytán feldolgozni vagy közzétenni képes nem volt, az Évkönyv vagy más kiadványok részére pótlólag feldolgozza és közzétehesse.

— A statisztikának, ha valaha, ugy az új érában fokozott jelentősége van és azt a társadalmi és gazdasági jelenségek észlelésére az eddiginél is fokozottabb és intenzivebb módon kell igénybevenni. A mai viszonyok között, amidőn végleges helyzet még nem alakult ki, nehéz arról beszélni, hogy a fővárosi statisztikát a jövőben mely irányban kell továbbfejleszteni. Kétségtelen tény azonban, hogy amidőn az új éra a nagy néptömegek jólétének jegyében indul meg, a statisztikai tömeges észlelések eddigi rendszerét lényegesen ki kell bő-

víteni és intenzívebbé tenni. Bár a fővárosi Statisztikai Hivatal eddig is ama statisztikai szerzők

közé tartozott, melynek munkásságát a társadalmi jelenségek mélyébe való behatolás jellemezte, mégis ez irányban is továbbfejlesztésre van szükség. A főváros új vezetősége máris bizonyos nagy vonásokban általános programot jelölt ki a statisztikai hivatal további feladatául. Ennek a programnak két pontja, t. i. halandósági statisztika és a lakásügyi statisztika eddig is a fővárosi statisztikai hivatal munkálatainak, — ha szabad így mondani — fénypontját képezte, mert a halandósági statisztika a szakirodalom egyhangú elismerése szerint sehol oly intenzív művelésben nem részesült, mint Budapesten, a lakás-statisztika tekintetében pedig fővárosunk eddig szintén vezető helyen állott a rokon intézmények között. Ha tehát a halandósági és közegészségügyi statisztika tekintetében továbbfejlesztés már alig lehetséges, mert a statisztikai hivatal a halandóság jelenségeinek úgy a topográfia részletezésében, mint a társadalmi és gazdasági tényezők befolyásának kidomborításában már elment a lehetőség határáig, úgy ezzel szemben a lakásstatisztikának hálás feladat kínálkozik a lakosság újabb elhelyezkedése folytán beállott új lakásviszonyoknak tüzetes vizsgálatában és az előző állapotokkal való összehasonlításában. Fontos feladat vár a fővárosi statisztikára a szociális statisztika egyéb ágainak intenzív kultiválása tekintetében is, így nevezetesen a betegségi és balesetbiztosítás, a munkanélküliség, a gyári munkaviszonyok és az ipari lakosság háztartási statisztikájának, nemkülönben a közszükségleti cikkek árstatisztikájának továbbfejlesztésében. Így a statisztika új ágaként be kell majd kapcsolni a termelési statisztikát s ezzel szemben a fogyasztási statisztikát is, mely ága a statisztikának eddig kellő

kiművelésben nem részesülhetett. Nem kevésbé fontos úgy a külkereskedelmi forgalom, mint a belső áruforgalom továbbfejlesztése is, valamint a helyi forgalmi és az eddig is igen intenzíven művelt idegenforgalmi statisztikának megfelelő kiépítése. Amikor pedig az építkezés újra nagyobb mértékben meg fog indulni, a főváros eddig is elég intenzív építkezési statisztikájának tovább való fejlesztésére lesz szükség. Nagyon természetes, hogy a főváros közállapotainak alapos megismerése, kivált pedig a foglalkozási ágakban, valamint az üzemek szocializálása folytán beállt mélyreható változások átalakulására egy új általános népszámlálás fogja csak a kellő alapot megadni és ennek elrendelése, mihelyt a politikai viszonyok eléggé konszolidálódtak, a főváros vezetőségének egyik elsőrendű és legsürgősebb feladatát kell, hogy képezze. Ez a népszámlálás lesz egyúttal a megfelelő alkalom arra is, hogy a háztulajdonban és a lakásviszonyokban beállott változásokról megfelelő híu képet adjon. A dolog természetéből folyik, hogy a községi közigazgatás és pénzügy statisztikája is az új viszonyokhoz mértén átalakíttassék és lehetőleg intenzíven kultiváltassék.

— Mindezekből kiderül, hogy a fővárosi statisztikai hivatalra a jövőben igen nagy és jelentékeny feladat vár és ha ezen hivatal jelentőségét és működését eddig — sajnos — nem általánosságban, hanem csak egyes szakkörökben méltatták eléggé, a jövőben a főváros vezetőségét kell, hogy áthassa az a tudat, hogy statisztika, azaz a nagy tömegjelenségek és általában tények észlelése nélkül sem közigazgatási, sem szociális, sem pedig gazdasági irányú reformokat biztos alapok híján megindítani nem lehet. A fővárosnak tehát eminens érdeke, hogy a statisztikai hivatal mielőbb adassék vissza eredeti redeltetésének, hogy tehát a statisztikai hivatalnak más közigazgatási ágakba beosztott szak-

személyzete *milőbb* rendeltessék vissza eredeti működési helyére és így ez a hivatal vissza kapja a kipróbált és a hivatal eddigi elismert működésében kivált tisztviselő gárdáját, mely nélkül — kiegészítve természetesen a megnövekedett feladatok folytán szükségessé vált segédszeméllyel — a statisztikai hivatal továbbfejlesztése nem képzelhető. A statisztikai hivatal személyzetének így módon való rekonstruálása és kibővítése most, amidőn a hivatal fennállásának ötvenedik évébe lépett, a budapesti statisztika történetében új korszakot fog megnyitni.